

רשומות

הצעות חוק

10 בספטמבר 1969

858

כ"ז באלול תשכ"ט

עמוד

403

חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 5), תשכ"ט—1969

מ ב א

הפיקוח והבקורת על פעולות המינהל מופעלים כיום בשני שטחים עיקריים – הפיקוח הפנימי של המינהל גופו, ובכלל זה בתי הדין המינהליים למיניהם, והבקורת מצד גופים שמחוץ למערכת המינהל, בכלל זה הכנסת ומערכת בתי המשפט וכראשם בית המשפט הגבוה לצדק. אך אף על פי שהמערכת השיפוטית הוכיחה שהיא מכשיר רב עצמה לשמירה על זכויות האזרח במגעו עם המינהל, עדיין יש תחומים וענינים שמסיבות שונות אינם עומדים לבקורת כערכאות, אם בשל אופיים ואם משום שהאזרח נמנע מהביאם לערכאות, בשל הקשיים והמגבלות שבהפעלתן, גם אם לדעתו יש מקום לתלונה.

בעקבות ההתעוררות הכללית בעולם להקמת מוסד בלתי תלוי, יעיל ובעל כושר לטיפול מהיר בתלונות האזרח, כדוגמת מוסד ה"אומבודסמן" בארצות סקנדינביה, ובעקבות הצעה לסדר היום שהוגשה לכנסת בנושא "טיפול בתלונות האזרח במסגרת מבקר המדינה או מוסד בלתי תלוי אחר", הוקמה ועדה משותפת של ועדת הכנסת, ועדת הכספים ועדת החוקה-חוק-משפט של הכנסת. לאחר דיון מקיף (כשלנגד עיניה גם הצעות חוק שהגישו בנושא זה חברי הכנסת) הגישה הועדה ב-4 בנובמבר 1968 את מסקנותיה לכנסת והמליצה להקים מוסד לטיפול בתלונות הציבור. היא גם המליצה להטיל את תפקיד ה"אומבודסמן" על מבקר המדינה, שימלא את תפקיד הטיפול בתלונות הציבור באמצעות אגף מיוחד של משרדו. הממונה על האגף יהיה אחראי לפני מבקר המדינה במישרין. בהמלצות הועדה נקבע עוד, שהממשלה תציע לכנסת חוק בענין זה, שיקבע, בין השאר, פרטים בדבר הסמך כויות ודרכי המינוי. בעקבות המלצות אלה של הועדה מוגשת הצעת חוק זו. הצעת החוק, הבאה כהשלמה לחוק מבקר המדינה, מאפשרת לכל אדם הרואה עצמו נפגע בפעולתו או בהחלטתו של גוף מבוקר כמפורש בסעיף 36 לחוק המוצע, או של אחד מעובדיו, להגיש תלונה על כך לנציב התלונות, ומטילה חובה על נציב התלונות והפועלים מכוחו לברר כל תלונה שהוגשה לפי הוראות החוק.

לנציב התלונות לא ניתנו כל סמכויות ביצוע בעקבות הבירור. הוא רק מוסמך להמליץ על הדרכים לתיקון הליקוי. אולם הנסיון מראה כי ברוב המקרים באים ענינים על תיקונם על ידי עצם הטיפול בתלונה, ללא צורך בכוח כפיה.

הבחירה בין פניה לנציב התלונות לבין הסעדים האחרים הניתנים על פי דין היא בידי המתלונן. פניה לנציב התלונות אין בה כשלעצמה כדי לבטל את הזכות למימוש סעד אחר. לעומת זאת – בחירה בדרך של מימוש אחד הסעדים עשויה לחסום, בהעדר סיבה מיוחדת, את אפשרות בירור התלונה על ידי נציב התלונות.

חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 5), תשכ"ט-1969

הוספת סעיפים
30 עד 47

1. בחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב]¹, אחרי סעיף 29, יבוא:

30. "חומר שאינו ראייה
עדות שגבה המבקר ודין החשבון, חוות דעת או מסמך אחר שהכין או הוציא במילוי תפקידו, לא ישמשו ראיה בהליך משפטי או משמעתי, לרבות הליכים בפני ועדת חקירה, חוץ ממשפט פלילי בשל מסירת אותה עדות שנגבתה בשכועה או בהן צדק.

פרק שביעי: כירור תלונות

31. המבקר כנציב התלונות
בנוסף על תפקידיו האחרים ימלא המבקר תפקיד של כירור תלונות לפי הוראות פרק זה, ויכהן בו בתואר "נציב התלונות".
32. המבקר ימלא את התפקיד של כירור תלונות בעזרת אגף מיוחד של משרדו; בראש האגף יעמוד "הממונה על אגף כירור תלונות" שיתמנה על ידי המבקר ויהיה אחראי לפניו במישרין.
33. תלונה של מי כל אדם רשאי להגיש תלונה אל נציב התלונות.

דברי הסבר

בראש גוף קיים, שבידו הכלים המגננוניים היעילים לביצוע התפקיד. מבקר המדינה ישא, איפוא, בתפקיד כפול: בתפקידו כמבקר המדינה, כפי שהוגדר בחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958, ובתפקידו כמכרר תלונות הציבור, שבו יהיה תארו "נציב התלונות".

סעיף זה בא להבטיח אחד העיקרים המוצהרים בסיסו המוסדי ששמו "אומבר" דסמן: שמירה על האופי האישי של התלונה ושל הטיפול בה. כדי להבדיל בין שני תחומי סמכותו של מבקר המדינה, מוצע להקים אגף מיוחד במשרדו ולהעמיד בראשו ממונה על אגף כירור תלונות, שבעזרתו ימלא המבקר המדינה את תפקיד כירור התלונות; כדי לשמור על אופיו הבלתי תלוי של הממונה במילוי תפקידו, נקבע שמבחינה מינהלית הוא אחראי במישרין לפני מבקר המדינה בלבד ללא שום תלות אחרת.

סעיף 33
הזכות להתלונן ניתנת לכל אדם, ללא סייג, אולם הוראה זו יש לקרוא יחד עם האמור בסעיף 37 המוצע, דהיינו שהמתלונן הוא הנפגע במישרין, ואין אדם יכול להתלונן על פגיעה בזולתו באין לו עצמו ענין בתלונה. כדי להקל על המתלונן אין על הגשת התלונה חובת אגרה כלשהי.

אגב תיקון חוק מבקר המדינה מוצע להוסיף בו הוראה, שהיתה חסרה עד כה, בענין כוחו הראיתי של חומר שהכין מבקר המדינה או עדות שגבה אגב מילוי תפקידו. הוראה בדומה לכך מצויה בסעיפים 14 ו-22 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, ומטרתה היא לאפשר למבקר המדינה לאסוף מידע באופן הפשי ולגנות המידע - למטרות באופן הפשי ללא חשש שהדבר ישמש ראיה משפטית. יצויין כי הוראה זו היא כללית והיא חלה הן לגבי מילוי תפקידו הבקורת הקיימים והן לגבי מילוי התפקיד החדש של כירור התלונות.

סעיף 31
אם כי חוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958, לא הסמיך במפורש את מבקר המדינה לדון בתלונות - הרי למעשה טיפל מבקר המדינה בתלונות שהופנו אליו או שהגיעו לידיעתו, והאם משום שמגן גנן הבקורת, שבראשו הוא עומד, שימש אמצעי יעיל לעשות כן. עתה, משמוצע להקים על פי החוק מוסד לטיפול בתלונות הציבור, נמצא מבקר המדינה הרשות המתאימה ביותר לעמוד בראשו של המוסד המוצע, הן משום ההערכה שנוצרה בציבור למשרת מבקר המדינה, הן משום שמבקר המדינה עסק למעשה בכירור תלונות הציבור ותואו אמון על תפקיד זה והן משום שהוא עומד

1 ס"ח תשי"ח, עמ' 92; תשכ"ב, עמ' 6, עמ' 42; תשכ"ד, עמ' 42; תשכ"ט, עמ' 98.

תלונה - צורתה 34. תלונה תהיה בכתב, תיחתם בידי המתלונן עצמו ויצויינו בה שם המתלונן ומענו.

תלונה של אסיר 35. תלונה של אסיר כמשמעותו בפקודת בתי-הסוהר, 1946², תוגש במעטפה סגורה, ונציב בתי-הסוהר, או מי שהוא הסמיך לכך, יעבירה - בלי שיפתחנה - אל נציב התלונות.

תלונה על מי 36. תלונה ניתנת להגשה על אחד מאלה (להלן - הנלווין):

(1) גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1) עד (5) לסעיף 9;

(2) גוף מהגופים האמורים בפסקאות (6) עד (8) לסעיף 9 במידה שנקבע כגוף מבוקר לענין פרק זה, בדרך האמורה באותן פסקאות לגבי בקורתו של המבקר, והודעה על הקביעה נתפרסמה ברשומות;

(3) עובד, נושא משרה או ממלא תפקיד בגוף כאמור בפסקאות (1) ו-(2).

דברי הסבר

בהנהלתם - אם ועדת הכספים של הכנסת או מבקר המדינה קבעו, ובמידה שקבעו, כי הפרק המוצע בדבר בירור תלונות יחול עליהם, והודעה על הקביעה נתפרסמה ברשומות;

(8) מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר הנתמכים, במישרין או בעקיפין, על ידי הממשלה או על ידי אחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) בדרך הקצבה, ערבות וכיוצא באלה - אם ועדת הכספים של הכנסת או מבקר המדינה קבעו, ובמידה שקבעו, כי הפרק המוצע בדבר בירור תלונות יחול עליהם, והודעה על הקביעה נתפרסמה ברשומות;

(9) עובד, נושא משרה או ממלא תפקיד בגופים הנזכרים לעיל.

כל אלה הנתוגים לסמכותו של נציב התלונות חופפים בעיקרם את העומדים לבקורת מבקר המדינה, בשני הבדלים:

א. לגבי הגופים המנויים בפסקאות (6) - (8) צריך שתהיה קביעה מיוחדת, בדרך האמורה באותן פסקאות, לצורך הפעלת הפרק המוצע;

ב. סמכות הבקורת של מבקר המדינה משתרעת בדרך כלל רק על גופים, ואילו סמכות נציב התלונות - גם על יחידים מסויימים, דהיינו עובד, נושא משרה או ממלא תפקיד באותו גוף, שכן מטיבן של תלונות הוא שהן עשויות להיות מכוונות דוקא כלפי אלה.

סעיף 34 מוציא מכלל חובת הטיפול תלונות שבעל פה או תלונות אנונימיות.

סעיף 35 מוצעת דרך מיוחדת שתבטיח סודיות לתלונתו של אסיר, כדי להסיר מעליו כל חשש להגיש תלונה.

סעיף 36 הגופים שעליהם ניתן להתלונן הם אלה:

(1) משרד ממשלתי;

(2) מפעל או מוסד של המדינה;

(3) אדם או גוף המחזיקים, שלא לפי חוזה, ברכוש המדינה או המנהלים אותו או המפקחים עליו מטעם המדינה;

(4) רשות מקומית;

(5) מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שהממשלה משתתפת בהנהלתם;

(6) אדם, מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שלגביהם נקבע בחוק, בתהליטת הכנסת או בהסכם ביניהם לבין הממשלה, כי הפרק המוצע בדבר בירור תלונות יחול עליהם, והודעה על הקביעה נתפרסמה ברשומות;

(7) מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שאחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) משתתפים

² ע"ר 1946, תוס' 1 מס' 1432, עמ' 6.

37. נושא לתלונה יכול שיהיה מעשה שפגע במישרין במתלונן עצמו או שמנע ממנו במישרין טובת הגאה והמעשה היה בניגוד לחוק או ללא סמכות חוקית או בניגוד למינהל תקין, או מעשה שרירותי; לענין זה, "מעשה" — לרבות מחדל ופיגור בעשייה.

תלונה על מה

38. בתלונות אלה לא יהיה בירור:

תלונות שאין לברר אותן

- (1) תלונה על נשיא המדינה, על הכנסת או על ועדה מו"עדותיה, על הממשלה או על ועדה מועדותיה, על שר בפ"עולתו כחבר הממשלה או כחבר ועדה מועדותיה, או על שופט או חבר בית דין בפעולתם השיפוטית;
- (2) תלונה בענין הנוגע לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת של עובד המדינה או של עובד בגוף כאמור בסעיף 36, שהוגשה על-ידי עובד כאמור או מטעמו;
- (3) תלונה בענין הנוגע לשירותו של חייל כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו—1955, של שוטר או של סוהר. לרבות סדרי השירות, תנאי השירות והמשמעת.

39. בתלונות אלה לא יהיה בירור אלא אם נתן המתלונן סיבה מיוחדת המצדיקה, לדעת נציב התלונות, את הטיפול בה:

תלונות שבירורן מצריך סיבה מיוחדת

- (1) תלונה על החלטה שאפשר להשיג, לערור או לערער עליה על פי דין, בין אם הגיש המתלונן השגה, ערר או ערעור עליה ובין אם לאו;

דברי הסבר

הכנסת, הממשלה, שרים ואגפים בעלי תפקיד שיפוט (פסקה (א) (1)) ועניינים שבשל מהותם וטיבם עשויים להיות נפגעים אם יוחל עליהם הפרק בדבר בירור תלונות. הכוונה היא לתלונות בענין הנוגע לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת העובדים בגופים שהחוק יחיל עליהם ושל חיילים, שוטרים וטוהרים (פסקאות (א) (2) ו-(3)).

לדוגמה, ענין הקשור בצבא-ההגנה לישראל או במשטרה, ואינו מן העניינים המפורטים בסעיף קטן (א) (3), יהא כפוף להוראות הפרק בדבר בירור תלונות. בכך שונה האמור בסעיפים קטנים (א) (2) ו-(3) מהאמור בסעיף קטן (א) (1), שהנוגעים הנמנים בו מצאים מתחולת החוק לכל ענין.

39 סעיף העניינים שטיפולו של נציב התלונות בהם מותנה בנימוקים מיוחדים הם שלושה: (1) עניינים שבהם נתן המחוקק למתלונן תרופה מעין-שיפוטית על פי דין, בין שניצל אותה ובין אם לאו, ואין סיבה, כל עוד לא הוכח ההיפך, להוסיף על תרופה זו;

סעיף זה קובע את העניינים הניתנים לשמש נושא התלונות והוא מתנה את זכות התלונה בקיום אינטרס אישי למתלונן, וזאת — במטרה למנוע ריבוי תלונות שאין להן הצדקה. התלונה יכול שתכונן לא רק על מעשים שהם בניגוד לחוק — במשמעות הרחבה ביותר לענין זה — אלא גם על מה שהוא בניגוד למינהל תקין, אף שהוא במסגרת החוק, בין שהדבר שעליו מתלוננים הוא מעשה, בין שהוא מחדל ובין שהוא פיגור בעשייה. במקרה אחרונה זו יש באמור משום השלמה לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט—1958.

38 סעיף על אף התיקף הרחב של הגופים שעליהם אפשר להתלונן ושל הנושאים העשויים לשמש נושא לתלונה — יש גופים ועניינים המוצאים מתחום פעולתו של נציב התלונות, חלקם לחלוטין וחלקם — כל עוד לא קיימת סיבה מיוחדת המצדיקה, לדעת נציב התלונות, את הבירור. הוצאו לחלוטין מתחום הטיפול תלונות על גופים בעלי אופי מיוחד, שהבקורת עליהם אינה מופעלת באמצעות מנגנוני הבקורת המקובלים לגבי המינהל (נשיא המדינה,

3 ס"ח תשט"ו, עמ' 171.

(2) תלונה בענין שהביא המתלונן לבית המשפט הגבוה לצדק או לבית משפט אחר, והוא תלוי ועומד או שבית המשפט הכריע בו לגופו של ענין;

(3) תלונה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו נסכה התלונה או מהיום שהמעשה נודע למתלונן, לפי המאוחר יותר.

פתיחת הבירור

40. משהוגשה תלונה, יפתח נציב התלונות בבירורה, זולת אם ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 34 או אינה בגדר סעיפים 36 או 37 או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיפים 38 או 39; במקרה זה יודיע נציב התלונות למתלונן בכתב שלא יטפל בתלונה ויפרש את הנימוקים לכך.

דרכי בירור

41. (א) נציב התלונות רשאי לברר את התלונה בכל דרך שימצא לנכון, ואינו קשור בזה להוראות שבסדר הדין או בדיני ראיות, ובלבד שיביא את התלונה תחילה לידיעת השר הממונה על הנלון אם הוא עובד המדינה או לידיעת הממונה על המוסד שבו הוא עובד ולידיעת הנלון, ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה.

(ב) לצורך הבירור רשאי נציב התלונות לדרוש מכל משרד ממשלתי, מוסד ממלכתי, גוף ואדם לתת לו, תוך תקופה שיקבע בדרישה, כל ידיעה ומסמך העשויים, לדעת נציב התלונות, לעזור בבירור התלונה, ורשאי הוא לשמוע את המתלונן, את הנלון וכל אדם אחר, אם ראה תועלת בכך.

הפסקת הבירור

42. נציב התלונות רשאי להפסיק את בירור התלונה אם נוכח שהמתלונן בא על סיפוקו או אם מצא שהתלונה היתה קנטרנית; במקרה זה יודיע למתלונן ולנלון, בכתב, שהפסיק את הבירור.

דברי הסבר

סעיף 41 דרכי בירור התלונה הן גמישות ונתונות לשיקול דעתו של נציב התלונות, בכפוף לחובתו להביא תחילה את התלונה לידיעת הממונה על הנלון ולידיעת הנלון עצמו ולתת להם הזדמנות נאותה להשיב עליה. הזדמנות זו אינן פירושה התייצבות אישית דוקא. הדבר מסודר לשיקול דעתו של נציב התלונות.

הסעיף מקנה לנציב התלונות — בדומה לאמור בסעיף 11(ה) לחוק מבקר המדינה — סמכות רחבה לדרוש כל מידע שייראה לו מועיל לבירור התלונה.

סעיף 42 מן החובה לפתוח בבירור משתמעת גם החובה לסיימו, אך לא כן הוא במקום שמסתבר במהלך הבירור שאין למתלונן עוד ענין בתלונה או שהתלונה היא קנטרנית בלבד.

(2) ענינים שבהם ניתנה למתלונן תרופה שיפוטית ודוא ניצל אותה, אם הענין תלוי ועומד או שבית המשפט הכריע בו לגופו של ענין; בהעדר סיבה מיוחדת אין לשים את נציב התלונות כמבדר נוסף מעל לבתי המשפט;

(3) ענינים שהוגשו כעבור שנה; ההנחה היא שאין טעם בבירור תלונות שהמתלונן עצמו "ישן עליהן" ולא היה ער לזכויותיו.

סעיף 40 הסעיף מטיל חובה על נציב התלונות לברר כל תלונה, חוץ מתלונה שאינה ממלאה את הנדרש לפי הוראות חוק זה. אך גם אם לא ייערך בירור אין להשאיר את המתלונן ללא תשובה אלא יש להודיע לו נימוקי הסירוב.

43. (א) מצא נציב התלונות, בסיום הכירור, שהתלונה לא היתה מוצדקת, יודיע על כך בכתב למתלונן ולגלון, ורשאי הוא לפרש בתשובתו תמצית ממצאיו.

(ב) מצא נציב התלונות שהתלונה היתה מוצדקת, יעשה כאמור בסעיף קטן (א), ורשאי הוא להמליץ לפני הגלון על דרך לתיקון הליקוי שנמצא ולהביא את המלצתו לידיעת מי שהגלון נתון למרותו.

(ג) העלה בירור התלונה חשד שנעברה עבירה פלילית או שנעברה עבירה משמעתית שנדונים עליה על-פי דין, יביא נציב התלונות את הענין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

44. (א) הודעת נציב התלונות לפי סעיף 43(א) או (ב) לא תכלול חומר או ידיעות שלדעת ראש הממשלה, או שר אחר או נציב התלונות, הן ענין לבטחון המדינה או ליחסי חוץ או לקשרי מסחר בין-לאומיים של המדינה.

(ב) כל מקום שלפי חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 פטור עובד הציבור לתת נימוקים, רשאי נציב התלונות לתת הודעה לפי סעיף 43(א) או (ב) בלי לפרש נימוקיו.

45. פעולותיו של נציב התלונות בענין תלונה — זכויות וסודים

- (1) אין בהן כדי להעניק למתלונן או לאדם אחר זכות או סעד בבית משפט או בבית דין שלא היה להם לפני כן;
- (2) אין בהן כדי למנוע מהמתלונן או מאדם אחר להשתמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם, ואם נקבע לכך מועד בחקיקה, לא יוארך המועד על ידי הגשת התלונה או בירורה;
- (3) לא ישמשו נושא לבקורת שיפוטית.

דברי הסבר

המסחר הבין-לאומיים של המדינה, ואין חובה בהודעה מנומקת במקום שעובד המדינה פטור לפי הדין מלבנות. בהוראה מפורשת זו יש צורך משום שניתן בה לנציב התלונות פטור מהנמקה לא רק במקרה של סירוב להפעיל סמכות, כדרך שניתנת לעובד המדינה לפי חוק סדרי המינהל, אלא גם כשהוא מודיע על תוצאות הכירור.

45. הפניה לנציב התלונות מוצעת בנוסף לדרכי הבקורת הקיימים, הן במסגרת המינהל והן במסגרת בתי המשפט. שאלת ההתאמה בין דרך הבקורת המוצעת לבין הדרכים הקיימות נדונה בסעיף 39, ובו נקבע העקרון שניצול הסעדים הקיימים (מינהליים או שפוטיים) הנמנים באחר סעיף חוסמים את דרך הפניה לנציב התלונות, וזאת אם יש סיבה מיוחדת המצדיקה מסקנה אחרת. סעיף 45 המוצע בא להוסיף הוראת התאמה למקרה שבו נבחרה תחילה דרך הפניה לנציב התלונות. העקרון שנקבע בסעיף הוא כפול:

סעיף 43 זה מטיל חובה על נציב התלונות להודיע מסקנותיו למתלונן ולגלון, אך לא את החובה לפרש ממצאיו, דבר שניתן לשיקול דעתו של נציב התלונות. יצויין, שלנציב התלונות לא ניתנו סמכויות כיצוד לגבי מסקנותיו, אך רשאי הוא, אם מצא שתלונה היא מוצדקת, להמליץ על דרך לתיקון הליקוי. בדומה לאמור בסעיף 13(ג) לחוק מבקר המדינה — מטיל החוק המוצע חובה להביא לידיעת היועץ המשפטי לממשלה כל חשד לעבירה פלילית שהתעורר אגב בירור תלונה, אלא שהוא מוסיף עליה גם עבירת משמעת.

44. לפי סעיף 43, החובה להודיע למתלונן ולגלון את תוצאות בירור התלונה היא כללית, אך תוכן ההודעה עשוי להשתנות; אין חובה על נציב התלונות לציין בהודעתו את המצית ממצאיו. סעיף 44 בא לקבוע סייגים נוספים: ההודעה לא תכלול חומר שיש לו שייכות לבטחון המדינה, ליחסי חוץ או לקשרי

4 ס"ח, תשי"ט, עמ' 7.

46. (א) נציב התלונות יגיש לכנסת מדי שנה, בתום המועד האמור בסעיף 16, דין וחשבון על פעולותיו שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר של תלונות.

דין וחשבון

(ב) נציב התלונות רשאי להגיש לכנסת דין וחשבון מיוחד קודם המצאת הדין וחשבון השנתי.

(ג) נציב התלונות רשאי לפרסם דין וחשבון, כולו או חלקו, סמוך לאחר הגשתו לכנסת.

47. (א) בכפוף להוראות פרק זה יחולו על פעולות מבקר המדינה בתור נציב התלונות ההוראות של הפרקים האחרים ככל שהן נוגעות לענין.

תחולת הוראות

(ב) אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מסמכותו של מבקר המדינה להיעזר בפעולותיו האחרות בהומר שהגיע לידיו בקשר לתלונות, בין שבירר ובין שלא בירר אותן.

דברי הסבר

סעיף 46 סעיף זה דן בדיווח של נציב התלונות על פעולותיו בפני הכנסת (ד"ח שנתי שהוא תוצאה ודוחות מיוחדים שהם רשות) ובפרסום הד"ח.

סעיף 47 כיוון שמוצע להוסיף הוראות לחוק מבקר המדינה, קובע סעיף זה כי ההוראות הקיימות בתוק מבקר המדינה, ככל שהן נוגעות לענין, יחולו גם על פעולות נציב התלונות. ההוראות האישיות הנוגעות למבקר המדינה (אחריות בפני הכנסת, איסור התעסקות, תום כהונה) – יחולו ממילא על נציב התלונות, משום הוהות בין שניהם. על עובדיו של נציב התלונות יחולו הוראות הפרק החמישי לחוק מבקר המדינה, וכן יחול, לדוגמה, סעיף 26 המקנה למבקר המדינה סמכויות של ועדת חקירה, עם כל האשטמע מכך, לצורך מילוי תפקידו.

א. טיפול על ידי נציב התלונות אינו מקנה כשר לעצמו זכות או סעד שלא היו קיימים לפני כן;

ב. בירור תלונה על ידי נציב התלונות אינו חותם בעד השימוש בזכות או בסעד שאדם זכאי להם, ובלבד שהדבר נעשה תוך התקופה הקבועה לכך; צפייה לסיום הבירור על ידי נציב התלונות לא תשמש צידוק לאיתור המוסד הקבוע למימוש הזכות או הסעד.

בנוסף לשאלת הבחירה בין דרכי הפיקוח קובע סעיף זה הוראה נוספת בענין היחס בין נציב התלונות לבין בתי המשפט, והיא ההוראה הבאה להוציא את פעולות נציב התלונות מתחום פיקוח בתי המשפט. הכוונה היא למנוע הכבדות על עבודת נציב התלונות וכן למנוע מצב של "שומר מעל שומר".